

Leuk liegen is een kunst

De Leugens van Münchhausen

Toneelstuk

© 2022 Jan Joost Aten

**Deze tekst is auteursrechtelijk beschermd en mag niet worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van fotokopie, scan of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende. Neem contact op met Stichting Bredero als u deze tekst wilt gebruiken, info@stichtingbredero.nl
©janjoostaten@hotmail.com**

ROLVERDELING

Alle rollen kunnen door zowel mannen als vrouwen, van alle leeftijden, worden gespeeld. Bij het schrijven ben ik ervan uitgegaan dat er dubbelrollen worden gespeeld.

Rudolph Erich RASPE	Verteller, goede vriend van (Baron) Münchhausen
MÜNCHHAUSEN	Dit is de 'fictieve' Münchhausen, die in het boek van Raspe de verhalen vertelt in Herberg de Klok en rondloopt in Bodenwerder, de Münchhausen die wordt beschreven in het boek van Raspe. De rol wordt door meerdere acteurs in het stuk gespeeld.
BOSWACHTER LÜGENREICH	Inwoner van Bodenwerder, toehoorder van verhalen
AMBTENAAR	Inwoner van Bodenwerder, toehoorder van verhalen
DORPELING 1	
DORPELING 2	
DORPELING 3	
DORPELING 4	
RIJKNECHT	
HERAUT	
PRESENTATOR	
BARON MÜNCHHAUSEN	Dit is de 'echte' Baron Münchhausen zoals beschreven in historische bronnen. Deze baron heeft weliswaar de in het boek beschreven verhalen verteld, maar was het niet eens met de publicatie van het boek.
Gottfried August BÜRGER	vertaler en dichter. Maakte een Duitse vertaling van het boek van R.E Raspe over de verhalen van baron von Münchhausen.
MIES BOUWMAN	geliefd presentatrice

Landgraaf HESSEN-KASSEL
Raspe's EX-VROUW

Duitsers, oud-werkgever van Rudolph Erich Raspe

AGNUS MCMANUS

Schot, werkgever van Rudolph Erich Raspe

VERANTWOORDING

Bij het schrijven heb ik me gebaseerd op Wikipedia voor feiten uit het leven van de echte baron Münchhausen, Rudolph Erich Raspe en Gottfried August Bürger. De verhalen zoals ze door Münchhausen worden verteld, zijn gebaseerd op de verhalen uit het boek van Raspe. Het citaat uit Macbeth (William Shakespeare) aan het begin van scène VI is afkomstig uit de vertaling van Ger Apeldoorn en Harm Edens, uitgegeven door Toneeluitgeverij Vink.
<https://www.toneeluitgeverijvink.nl/inkijkexemplaar.php?id=18204&file=18204%20Macbethwebversie.pdf>

De Leugens van Münchhausen ging in première bij Toneelgroep Imperium, Leiden, op 4 november 2022.

spel: Ada van Duijn, Collin Krayenoord, Et Meijvogel, Lisanne Brouwer, Marga van Ravels, Martin Kroon, Thea Wesseling
muziek: Bart in 't Veld
tekst en regie: Jan Joost Aten

I.

RASPE

Waarom zijn jullie hier?

Vinden jullie het *fijn* om hier te zitten?

Vinden jullie het *prettig* om bedrogen te worden?

Want dat is wat hier gebeurt.

Dat weten jullie toch?

Niets is hier echt.

Nee nee.

Alles is bedrog hier. Alles.

Ook ik.

Ook al zien jullie met z'n allen mij staan, ook al horen jullie met z'n allen mij praten: ik ben hier niet.

Dus als je er niet van houdt om bedrogen te worden. Belazerd.

Gepiepeld. Geflasht.

Dan zou ik nu weggaan.

Jullie zijn er nog. Oké.

Jullie doen me denken aan die sultan, van lang geleden. Sjahriaar.

Sultan Sjahriaar uit Perzië was getrouwd, maar zijn vrouw ging vreemd. Hij werd gek van verdriet, en liet zijn vrouw vermoorden. De beul van de sultan sloeg haar, tsjak, haar hoofd af. De dag erna trouwde de sultan met een ander meisje. Maar hij wilde er zeker van zijn dat z'n nieuwe echtgenote niet óók vreemd zou gaan met een andere man. En daarom liet Sjahriaar z'n nieuwe vrouw, de ochtend nadat hij met haar was getrouwd, ook het hoofd afhakken. Tsjak. De dag erna verliep precies hetzelfde. Trouwen met een nieuwe vrouw, goeiemorgen, tsjak. De dagen, maanden, jaren erna... trouwen, goeiemorgen, tsjak. Enzovoort. Maar toen kwam Sheherazade, de dochter van de grootvizier. En zij had een plan.

Deze tekst is auteursrechtelijk beschermd en mag niet worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van fotokopie, scan of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende. Neem contact op met Stichting Bredero als u deze tekst wilt gebruiken, info@stichtingbredero.nl ©janjoostaten@hotmail.com

Ze trouwde met de sultan. Ze ging met hem naar bed. En de sultan wilde al gaan slapen, met het idee om Sheherazade de volgende ochtend naar de beul te sturen, maar Sheherazade wilde de sultan absoluut eerst nog een mooi verhaal vertellen. Vooruit, dacht de sultan, het is weer eens wat anders.

En Sjeherazade vertelde de sultan het sprookje van de koopman en de geest. Dat ging ongeveer zo:

Er was eens een koopman, die heel rijk was en zaken deed in vele landen. Op zekere dag besteeg hij zijn paard, en reed naar een bestemming waar hij zaken moest doen. Omdat het te heet was, stopte hij onder een boom in een oase om even uit te rusten. Hij haalde wat brood en dadels uit zijn broodtrommel, en at alles op. De pitten van de dadels gooide hij weg. Plotseling verscheen er een geest, die zwaaiend met zijn zwaard, op hem afkwam. Dreigend schreeuwde de geest: 'Sta op, ik dood je, omdat je mijn kind hebt vermoord!' De koopman vroeg: 'Hoe kan ik uw kind hebben vermoord?' De geest antwoordde: 'Nadat je de dadels had opgegeten, gooide je de pitten weg. Die pitten troffen mijn zoon recht in de borst en hij stierf ter plekke.' De koopman sprak wanhopig: 'Grote geest, ik ben een gelovig man. Ik zou u niet kunnen bedriegen. Ik ben een rijk man. Ik heb een vrouw en kinderen. Heel veel mensen vertrouwen hun goederen aan mij toe. Laat mij alstublieft naar huis te gaan om mijn zaken te regelen en afscheid te nemen van mijn vrouw en kinderen. Ik beloof u dat ik terugkom. Dan kunt u met me doen wat u wilt!' De geest geloofde de koopman en liet hem gaan. De koopman ging terug naar zijn woonplaats en regelde al zijn zaken.

Daarna ging de koopman weer op reis en kwam op de eerste lentedag van het nieuwe jaar aan in de oase waar hij de geest ontmoet had. Hij ging zitten bij de boom, en begon te huilen. En terwijl hij zat te huilen over zijn lot, verscheen er een oude man. Hij had een gazelle aan een koord bij zich. De oude man groette de koopman, wenste hem een gelukkig leven en zei: 'Waarom zit u hier alleen, op een plaats die vaak door geesten wordt bezocht?' De koopman vertelde hem wat er gebeurd was en wat hij met de geest had afgesproken. De oude man was erg verbaasd. Hij ging naast de koopman zitten en zei: 'Ik blijf bij u om te zien wat er allemaal tussen u en de geest gaat gebeuren,' en hij bleef bij de koopman. De oude man praatte met hem en merkte hoe de koopman verteerd werd door angst. Nadat de eigenaar van de gazelle en de koopman een tijdje zo hadden gezeten, kwam er plotseling nog een tweede oude man aan. Deze tweede oude man had twee hazewindhonden bij zich. Hij vroeg de eerste oude man en de koopman waarom ze hier zaten, op een plek waar vaak geesten kwamen. Terwijl hij dit vroeg, ging hij naast de twee mannen zitten. De oude man met de gazelle en de koopman vertelden hem de geschiedenis. Ze waren nog maar net uitgesproken of er kwam een derde oude man aan. Hij hield een grijze ezelin aan een leiband vast. Deze derde oude grijsaard wenste hen vrede en vroeg waarom ze daar zaten. De mannen vertelden hem wat er gebeurd was. En toen, plotseling, verscheen in de woestijn een wervelwolk van stof. Een razende en tierende stormwind naderde hen met kracht.

Deze tekst is auteursrechtelijk beschermd en mag niet worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van fotokopie, scan of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende. Neem contact op met Stichting Bredero als u deze tekst wilt gebruiken, info@stichtingbredero.nl ©janjoostaten@hotmail.com

Toen de stofwolk zich had verspreid, kwam de geest tevoorschijn. Hij hield het grote, vlijmscherp geslepen zwaard in de hand en er sprongen vonken uit zijn ogen. Hij kwam op hen af, greep de koopman, die tussen de oude mannen zat, en zei tegen hem: 'Nu vermoord ik je, omdat je mijn kind hebt vermoord!'

En toen stopte Sheherazade met vertellen. De sultan keek haar aan, en zei: 'Ja, en toen?' En Sheherazade zei: 'Het is licht buiten. Volgens mij moet u mij nu vermoorden.' Maar de sultan wilde zó graag horen hoe het verhaal verder ging, dat hij de executie maar een dagje uitstelde. De volgende nacht mocht Sheherazade eerst haar verhaal afmaken, en pas daarna zou de sultan haar hoofd laten afhakken. Maar Sheherazade's verhalen waren zó spannend – en lang – dat ze ook de nacht erna moest doorvertellen. En de nacht erna. Uiteindelijk werden dat 1001 nachten.

Nu zou je kunnen zeggen: slim plan, van die Sheherazade. Daar had ze die sultan Sjahriaar mooi tuk. Maar volgens mij was hij geen domme man. Als je een rijk zo groot als Perzië moet besturen, dan kun je het je niet veroorloven om dom te zijn. Ik denk dat die sultan het wel lekker vond om op deze manier in de luren gelegd te worden. Sterker nog, na die 1001 nachten leefden de sultan met Sheherazade nog lang en gelukkig. Het was een leuke list, van Sheherazade, die perfect werkte bij de sultan. Want hij was een verhalen-junkie. Net als jullie. Want jullie zijn er nog.

Hier, in het Duitse plaatsje Bodenwerder, hadden we meer dan 250 jaar geleden onze eigen Sheherazade. Hij zat altijd in herberg 'De Klok'. Daar waren ook altijd te vinden: de dorpsambtenaar, boswachter Lügenreich, en willekeurige inwoners.

II.

Herberg De Klok. Buiten woedt een zware sneeuwstorm. Bij het vuur zitten MÜNCHHAUSEN, RASPE en diverse edelmannen aan tafel naast een grote haard.

MÜNCHHAUSEN 1 Mijn goede vriend Rudolph Erich Raspe, hoe gaat het met je?

RASPE Het gaat, baron, het gaat. Binnenkort vertrek ik naar Engeland.

MÜNCHHAUSEN 1 Voor hoe lang?

Deze tekst is auteursrechtelijk beschermd en mag niet worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van fotokopie, scan of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende. Neem contact op met Stichting Bredero als u deze tekst wilt gebruiken, info@stichtingbredero.nl ©janjoostaten@hotmail.com

RASPE Misschien wel voor altijd. Vanwege mijn wetenschappelijk werk als geoloog ben ik aangenomen als lid van de British Royal Society.

MÜNCHHAUSEN 1 Onderzoek doen naar steentjes in de grond! Weinig... avontuurlijk.

RASPE Waar ga je vanavond over vertellen?

MÜNCHHAUSEN 1 Reizen! Mijn vader was er dol op, en zijn bloed stroomt in mij. Dus, totdat ik die spanning kan delen met een eigen kind...

RASPE Dat komt er. Ongetwijfeld!

MÜNCHHAUSEN 1 Dank je Rudolph.

De deur gaat open, BOSWACHTER LÜGENREICH komt doorweekt binnen en gaat zo dicht mogelijk bij het vuur zitten.

BOSWACHTER LÜGENREICH

Kan iemand zich herinneren dat het ooit zulk weer was? Onderweg stond de sneeuw helemaal tot aan mijn hals, en bij de hoek van de kerk moest ik zelfs zwemmen!

Iedereen lacht.

AMBTENAAR Maar beste boswachter Lügenreich, u kúnt helemaal niet zwemmen!

Nog harder gelach.

MÜNCHHAUSEN 1 Dit? Stelt niks voor, ik heb het veel erger meegemaakt.

RASPE *Enthousiast* Daar gaan we!

Alle aanwezigen joelen en roepen 'Vertellen, vertellen!'.

MÜNCHHAUSEN 1 Het was in de bitter koude winter van 1739. Ik had besloten om een plek aan te nemen als luitenant in het kurassiersregiment van Riga. In de eerste plaats omdat ik

Deze tekst is auteursrechtelijk beschermd en mag niet worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van fotokopie, scan of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende. Neem contact op met Stichting Bredero als u deze tekst wilt gebruiken, info@stichtingbredero.nl ©janjoostaten@hotmail.com 7

er zin in had, en ten tweede omdat ik dezelfde reislust in mijn bloed had als mijn vader, die het grootste gedeelte van zijn jonge jaren over de wereld had geworven. Hij had veel van onze avonden korter gemaakt met zijn prachtige reisavonturen, en dus kunt u zich voorstellen dat ik ook spannende dingen wilde meemaken.

In de winter van 1739 dus, reisde ik per paard van Duitsland naar Rusland en was inmiddels ver tot in Polen doorgedrongen. Hoe verder noordoostwaarts ik kwam, hoe bitter kouder het werd. Ik was duidelijk niet goed voorbereid, want ik was te dun gekleed, ook al droeg ik een mantel.

Iedereen kan zich dus vast wel voorstellen hoe het was toen ik een oude man zag liggen, op een eenzame weide waar de noordoostenwind als een scherp zwaard doorheen sneed. De arme kerel had nauwelijks een heel kledingstuk aan zijn lijf. Ik kreeg medelijden met hem. En ook al bevroor mijn hart zowat in mijn eigen lichaam. Ik gooide mijn reismantel over hem heen. Heel sierlijk was die beweging niet, want toen ik dat deed, merkte ik dat mijn voeten aan mijn stijgbeugels waren vastgevroren. Ik reed verder, maar plotseling hoorde ik een stem uit de hemel, die riep: 'Mijn zoon, hiervoor zul je beloond worden!'

Ik was zó overvallen door dit wonder, dat ik niet doorhad dat het nacht werd. Plotseling was het aardedonker. Nergens zag ik een dorp, of ook maar een lichtje. Het land om me heen leek op een lijkkleed, want alles was onder een torenhoge laag sneeuw begraven. Doelloos dwaalde ik verder, tot ik merkte dat mijn paard me niet meer kon dragen. Ook ik was moe, en ik steeg af. Ik bond mijn paard aan een soort spitste boomstronk, die boven de sneeuw uitstak. Niet ver daarvandaan ging ik liggen om uit te rusten. Voor de zekerheid nam ik mijn pistolen mee, omdat ik veel had gehoord en gelezen over de woestheid van de Russische wolven.

Ik was zo moe dat ik al snel insliep, en ondanks de kou had ik een goede nachtrust. Toen ik mijn ogen opendeed, was het klaarlichte dag. De zon straalde heerlijk warm in mijn gezicht. Maar daarna keek ik om me heen, en ik schrok. Ten eerste bleek ik midden in een dorp, op het kerkhof te liggen. Ten tweede kon ik mijn paard nergens meer vinden, ook al had ik het vlak bij me vastgebonden. Ik stond op, en keek nog eens goed. Niets. Het beest leek in rook op te zijn gegaan. Ik probeerde het eens door te fluiten. Toen hoorde ik plotseling, ergens in de lucht, gehinnik. Ik keek omhoog, en zag tot mijn stomme verbazing mijn arme, brave rijdier, vastgebonden aan het haantje van de kerktoren! Nu begreep ik pas wat er was gebeurd. Toen ik 's nachts kwam aanrijden, was het hele dorp bedekt met sneeuw. Diezelfde nacht was het weer omgeslagen, en was het gaan dooien. Naarmate de sneeuw smolt, was ik steeds dieper en dieper naar beneden gezakt en zachtjes op de grond terechtgekomen. Wat ik 's nachts voor een boomstronk had aangezien, was eigenlijk de spits van de kerktoren. Ik bedacht me geen moment, pakte mijn pistool, en mikte op de teugel. Ik schoot. Raak. En zo kwam ik uiteindelijk weer in het bezit van mijn trouwe paard.

LÜGENREICH

Een fantastisch verhaal, baron! Maar er klopt toch geen hout van. Neem nu alleen al...

AMBTENAAR

Beste Lügenreich, dat willen we toch allemaal niet horen? Ik word van binnen warmer door deze prachtige vertelling, dan door het vuur hier vlak naast me. Bederf het dus niet en hou je mond.

RASPE

terzijde naar publiek De leugen is leuker!

LÜGENREICH

Ik zeg al niks meer.

MÜNCHHAUSEN 1

Lügenreich, jij bent boswachter. Misschien kun je mijn jachtverhalen meer waarderen?

III.

MÜNCHHAUSEN 2

Op een dag, toen ik na een jacht in het woud al mijn kogels al op waren, stond ik plotseling tegenover een van de mooiste herten die ik ooit had gezien. Het beest keek me kalm aan, alsof het wist dat mijn kogeltas leeg was. Onmiddellijk laadde ik mijn geweer met kruit en een handvol kersenspitten, waarvan ik ondertussen het vruchtvlees zo snel mogelijk had opgegeten. Daarmee schoot ik op het hert en gaf het de volle lading midden op zijn voorhoofd, tussen het gewei.

AMBTENAAR

Zielig!

MÜNCHHAUSEN 2

Welnee, dat was toen heel normaal.

Een ogenblik stond het hert verdoofd stil. Het wankelde, maar voordat ik erop af kon rennen, kreeg het zijn krachten terug en vluchtte weg.

Na een jaar of twee was ik in hetzelfde bos op jacht. Ineens kwam een prachtig hert tevoorschijn, met tussen zijn gewei een hoge, mooie, flinke kersenboom. Toen herinnerde ik me weer de gebeurtenis van eerder. Ik beschouwde het hert als mijn eigendom en schoot hem heel bekwaam neer. Zo kreeg ik een hertenschotel én een toetje in één klap. De boom hing namelijk vol met de mooiste kersen, zo lekker heb ik ze in mijn leven voor of na die tijd nooit meer geproefd.

Alle aanwezigen applaudisseren en roepen 'Meer! Meer!'

MÜNCHHAUSEN 3

Ik ben een aantal keer naar het land Sri Lanka geweest. Op een keer kwam de zoon van de gouverneur, met wie ik bevriend was, met het voorstel om samen op jacht te gaan. Als hartstochtelijk jager nam ik dat voorstel natuurlijk van harte aan. Mijn jachtgenoot was een grote, sterke man en helemaal gewend aan het warme klimaat. Ik werd zelf echter in korte tijd, en slechts door matige beweging op vlakke grond, héél mat. Toen we in het oerwoud waren aangekomen, bleef ik ver bij hem achter.

Ik wilde net aan de heerlijke oever van een snel stromende rivier gaan zitten om uit te rusten, toen ik plotseling een hard geritsel hoorde. Ik keek om en was bijna versteend toen ik een ontzaglijk grote leeuw zag. Hij kwam op me af, en door zijn woest gebrul gaf hij maar al te duidelijk aan dat hij van plan was om mijn arme lichaam als ontbijt te gebruiken, zonder ook maar te vragen of ik dat ook een goed idee vond.

Helaas was mijn geweer alleen met hagelkorrels geladen. Daar kon ik dus niets mee beginnen. Ik had niet heel lang de tijd om na te denken. Uiteindelijk besloot ik om toch maar op het wilde dier te schieten, in de hoop dat ik hem zou laten schrikken en misschien verwonden. Ik vuurde. Maar het dier werd alleen maar woedender, en stormde nu snuivend op me af.

Mijn instinct nam het over van mijn verstand, en ik probeerde het onmogelijke mogelijk te maken – namelijk te ontsnappen. Ik draaide dus om, zodat ik kon beginnen met rennen. Maar toen - elke keer als ik eraan denk lopen de koude rillingen me weer over de rug – zag ik voor me een afschuwelijke krokodil staan, die haar vreselijke, met twee rijen tanden bezette bek opensperde om mij één twee drie te verslinden.

De situatie zag er niet heel goed uit. Stelt u zich even voor! Achter mij: een pissige leeuw. Vóór mij: een afschuwelijke krokodil. Links van mij: een brede, woeste

stroom. Rechts: een diepe afgrond, met daarin allemaal giftige slangen.

Verlamd van schrik, versuft – zelfs Hercules zou zich op dast moment zo hebben gevoeld – viel ik op de grond. Mijn gemartelde hersens konden alleen nog maar het vreselijke ogenblik afwachten, waarop de tanden en kauwen van het woedende roofdier, of de verscheurende kaken van de afgrijselijke krokodil me zouden grijpen.

Maar een paar ogenblikken later hoorde ik een hard, vreemd en onbekend geruis. Omdat ik verder niets hoorde of voelde, durfde ik het aan om voorzichtig omhoog te kijken. En, o wonder, tot mijn onuitsprekelijke blijdschap zag ik dat de leeuw door de enorme aanloop, die hij had gebruikt om op me te springen terwijl ik op de grond zakte, in een grote boog over mij heen midden in de open muil van de krokodil was geslingerd.

De kop van het ene monster stak nu in de keel van het andere, en allebei probeerden ze uit alle macht om van elkaar los te komen.

Ik stond meteen op, pakte mijn kapmes, en sprong nog net op tijd ernaar toe om de kop van de leeuw van zijn romp te scheiden. Daarna stak ik snel met de kolf van mijn geweer de kop zo diep mogelijk in de krokodillenkeel, die daardoor stikte. Zo doodde ik, door het hoofd koel te houden en na te denken, twee vliegen in één klap.

Van de huid van de krokodil liet ik een paar tabakszakken maken. De krokodil werd opgezet en werd een van de grootste kunstschaten van het museum in Amsterdam. De suppoost vertelt de bezoekers allerlei details over het gevecht, die hij er zelf bij heeft verzonnen. Zo zegt hij bijvoorbeeld dat de leeuw door de hele krokodil was gesprongen en op het punt stond te ontsnappen, toen meneer de wereldberoemde baron – zoals hij mij altijd

noemt – hem de kop afsloeg. De krokodil, voegt de suppoost er dan aan toe, sloeg daarna uit woede het mes uit de handen van meneer de wereldberoemde baron. In al zijn drift slikte het beest het wapen daarna in, waarna het doordrong tot het krokodillenhart en het beest dus zichzelf doodde.

U begrijpt allemaal wel hoe onaangenaam al dat opscheppen en al die brutaliteit voor mij zijn. Want mensen die mij niet kennen, zouden door zulke duidelijke leugens in deze eeuw van twijfel kunnen gaan denken dat mijn werkelijke verhalen óók niet waar zijn! En dat is iets wat een man van mijn stand echt niet kan verdragen.

LÜGENREICH

Nou, doe nog maar zo'n jachtverhaal dan.

MÜNCHHAUSEN 4

zingt

Op een middag liep ik langs een heel erg groot meer
Op mijn schouders een last, op mijn arm mijn geweer
Vrouwlief had vrienden te eten gevraagd
'Jij hebt een diner zó bij elkaar gejaagd'
Maar ik had nog niets geschoten, geen insect en geen
beer
Toen ging er opeens een stel eenden tekeer

Ik zag er meer dan dertig, lekker wild, lekker vet
Al snel had ik mijn zinnen op het hele stel gezet
Toen diende zich het volgende probleem alweer aan
Ik was slordig met mijn munitie omgegaan
Ik had nog één kogel en een handje vol kruut
Een te kleine voorraad voor zo'n grote buit

Eén kwek kwek twee kwek kwek
Zwemmend en vrij
Drie kwek kwek vier kwek kwek
Zo'n lekkernij
Tien kwek kwek twaalf kwek kwek
Prachtige dans
Twintig kwek kwek dertig kwek kwek
Dit was mijn kans

Deze tekst is auteursrechtelijk beschermd en mag niet worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van fotokopie, scan of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende. Neem contact op met Stichting Bredero als u deze tekst wilt gebruiken, info@stichtingbredero.nl ©janjoostaten@hotmail.com

Plots dacht ik: hier in mijn tas heb ik spek
Daar zijn eenden dol op, je maakt ze echt gek
Ook had ik een touw, dat ik vlotjes ontspan
Zodat ik het vier keer zo lang maken kon
Ik reeg het stuk spek aan mijn lange touw
Sloop stil naar het riet en verborg me daar gauw

Ik gooide mijn touw in het meer en joehoe
Daar hapte de eerste eend in één keer toe
Hij at het gladde spek én het touw op
Alles gleed zó door zijn lijf heen en hop
Spek en touw lagen voor de tweede eend klaar
Die kwam erop af, toehappen maar

Eén kwek kwek twee kwek kwek
Eet lekker door
Twee kwek drie kwek kwek
Van achter naar voor
Tien kwek kwek twaalf kwek kwek
Van kop tot kont
Twintig kwek kwek dertig kwek
Van spek tot...

Wel twintig eenden aten van het voer
Zaten toen vast als een parelsnoer
Trots en blij trok ik ze aan de kant
Ik liep naar huis met het touw in mijn hand
Maar het was ver en mijn koord werd zo zwaar
En toen gebeurde het, het is echt waar

Snaterend gingen die eenden tekeer
Klaptten hun vleugels verwoed op en neer
Zand, hout en bladeren stoven in 't rond
Plotseling kwamen we los van de grond
Ze stegen op en ze namen me mee
Da's duurzaam vliegen, dacht ik teverree

Eén kwek kwek twee kwek kwek
Wat zit ik hoog
Twee kwek drie kwek kwek

Blijft het wel droog
Tien kwek kwek twaalf kwek kwek
Vliegend naar huis
Twintig kwek kwek dertig kwek
Naar het fornuis

Denkt u nu soms dat ik richtingsloos was?
Ik stuurde het stel met de pand van mijn jas Naar mijn
kasteel, en dat zag ik al snel
Ik zocht toen de knop voor het landingsgestel
Die was er niet, maar ik ben heus niet dom Ik
draaide de nek van de eenden om

<parlando>
AMBTENAAR

Zielig!

MÜNCHHAUSEN 4

Welnee, dat was toen heel normaal.

(vervolg zang)

We daalden snel, en ik zeg u oprecht
Kwamen precies in de schoorsteen terecht
Zakten omlaag, in de oven dus
De kok schrok zich het apenlazerus
Nu had ik mazzel, dat zeg ik subiet
Want het grote vuur brandde nog niet

Eén kwek kwek twee kwek kwek
Bradend in vet
Twee kwek drie kwek kwek
Dinertje gered
Tien kwek kwek twaalf kwek kwek
Heerlijk verhaal
Twintig kwek kwek dertig kwek
Ik ving ze allemaal

RASPE

richting publiek

De avond vloog voorbij, de storm verdween als sneeuw
voor de zon. Het werd warmer, en al gauw was het zelfs
weer aangenaam om door het dorp te lopen.

IV.

In het centrum van Bodenwerder. Iedereen leest het tijdschrift 'Vade Mecum für Lustige Leute'.

MÜNCHHAUSEN 5 en RASPE komen op.

MÜNCHHAUSEN 5	Zo, nieuwe kleren?
RASPE	Ja, eh... nieuw werk. Beheer van stenen, heel saai.
DORPELING 1	Ongelofelijk...
DORPELING 2	En in één keer raak hè.
DORPELING 1	Verbaast me niks, hij is tenslotte een gedecoreerd oorlogsveteraan. Heeft in Turkije gevochten, en daar moet je van héél ver weg schieten op de vijand. Vanwege alle open vlakten die je daar hebt, daar laat je je leger niet zomaar overheen lopen, want dan maak je jezelf tot schietschijf voor de vijand. Dus iedereen graaft zich in, en dan moet je de tegenstander man voor man pang pang afknallen, recht tussen de ogen. Ik kan het weten, want ik was zelf ook geen onverdienstelijk schutter. Zo weet ik nog...
DORPELING 2	Daar is hij! Baron! Baron!
MÜNCHHAUSEN 5	Goedemiddag samen.
DORPELING 1	Is het echt waar?
MÜNCHHAUSEN 5	Ja, sowieso. Waar gaat het over?
DORPELING 2	Dat u een roedel eenden hebt gevangen met niet meer op zak dan uw geweer en een stuk spek!

Deze tekst is auteursrechtelijk beschermd en mag niet worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van fotokopie, scan of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende. Neem contact op met Stichting Bredero als u deze tekst wilt gebruiken, info@stichtingbredero.nl ©janjoostaten@hotmail.com

MÜNCHHAUSEN 5 Eh klopt, hoe weet u dat?

DORPELING 1 Door een touw en een stuk spek aan een kogel te binden en die pangpang in één keer in de bek van een eend te schieten!

MÜNCHHAUSEN 5 Nou, het zat zo...

DORPELING 2 Waarna de kogel aan de andere kant van de eend er weer uit ging, en dankzij het fantastische effect wat u eraan had meegegeven, in de bek van de volgende eend terecht kwam, enzovoort en zo verder!

MÜNCHHAUSEN 5 Eigenlijk is het verhaal leuker...

DORPELING 1 Prachtig schot. Ik ben zelf ook veteraan...

MÜNCHHAUSEN 5 Turkije?

DORPELING 2 Jawel.

MÜNCHHAUSEN 5 Welk regiment?

DORPELING 1 Eh... dat weet ik even niet meer. Mijn geheugen laat me in de steek. Sabelhouw, recht in mijn hersenen.

MÜNCHHAUSEN 5 Ik herinner me zelf de slag om de stad Oczakow. We zaten de vijand achterna, te paard. We joegen ze terug hun vesting in, en daarna nog verder, zodat ze er aan de andere kant weer uitkwamen. Mijn paard rende buitengewoon snel. Zodra de vijand de poort was uitgevlucht, voerde ik hem naar een fontein om te drinken. Dat beest had zo'n dorst dat het die hele fontein leegdrank, en nog steeds bleef 'ie maar slurpen. Ik kijk nog eens goed: is de hele achterkant van mijn paard weg. Kruis, lendenen, helemaal afgesneden. Het water liep er net zo hard weer uit als dat het erin kwam. Wat denk je dat er gebeurd was?

RIJKNECHT Baron! Gefeliciteerd met uw overwinning! En onze excuses! Toen u op uw paard de vijand door de stad joeg, hebben we de tralies van de stadspoort plotseling laten vallen, waardoor de achterste helft van uw paard is afgesneden! Maar u gelooft het niet: de vijanden die nog buiten de stad waren, zijn weggejaagd door de billen en benen van uw paard. Ze staan nu uit te rusten in de naburige weide.

MÜNCHHAUSEN 5 Ik naar die weide. Zie ik daar de andere helft, de meest wonderlijke sprongen maken. Veearts erbij, die beide delen met jonge lauriertakjes weer aan elkaar heeft gehecht. De wond genas uitstekend, maar op een gegeven moment schoten er jonge lauriertakjes wortel in zijn lichaam. Doe groeiden en vormden zo een prieeltje, precies boven het zadel. Zo kon ik na elke wilde rit en dappere daad onmiddellijk, terwijl ik nog in het zadel zat, rusten in de schaduw.

DORPELING 1 Ongelofelijk.

DORPELING 2 Zeg, die familie herten met kersenbomen op hun kop, kunnen we die eens komen bekijken?

DORPELING 1 Groeien de kersen elk jaar weer terug?

AMBTENAAR Mijn beste Münchhausen, ik denk dat we afspraken moeten gaan maken over hoe we omgaan met reizigers die hier naartoe komen om onze plaatselijke beroemdheid te ontmoeten.

MÜNCHHAUSEN 5 Beroemdheid?

AMBTENAAR Wat verwacht je anders, als je aan het beroemde Berlijnse tijdschrift 'Vade Mecum für Lustige Leute' je verhalen vertelt? Ik moet zeggen dat sommige details wel wat anders waren dan hoe ik ze me herinner uit de herberg.

MÜNCHHAUSEN 5 *pakt het tijdschrift uit zijn handen en leest.*

Maar... dit... is niet... zo heb ik het niet... hoe...

Tegen Raspe Moet je zien!

MÜNCHHAUSEN 3

Ik maakte ooit een wandeling bij een vulkaan, en per ongeluk viel ik erin. Daarin woonde een reus, die me eerst vriendelijk behandelde en mijn wonden verbond. Er lagen daar echter ook edelstenen, en toen de reus merkte dat ik die had gezien, gooide hij me pardoos in een afgrond. Ik viel en ik viel, tot ik plotseling in het water lag. Ik zwom naar een schip, en daar vertelde de bemanning me dat ik in de Stille Zuidzee was. Ik was dóór het middelpunt van de aarde gereisd. En dat gaat veel sneller dan om de hele wereld reizen!

RASPE

Hoe verzin je het! Over...

HERAUT

Nieuws van het Turkse front! Succesvolle belegering van een stad wiens naam me nu even ontschiet, na een opmerkelijke verkenning van de vijandelijke artillerie door baron van Münchhausen! Omdat het onmogelijk was om de vesting binnen te sluipen, sprong de baron op een kanonskogel die op de vesting werd afgeschoten. Eenmaal op de kanonskogel gezeten kreeg de baron en goed overzicht van de Turkse stellingen én een onaangename gedachte: hoe kom ik straks na mijn landing weer weg? Op dat moment zag hij een vijandelijke kogel die vanuit de vesting op ons dappere leger werd afgeschoten, waarop de baron prompt oversprong op de kerende kogel en zo veilig terugkeerde.

RASPE

Een knaller.

PRESENTATOR

Welkom bij 'De Wereld is Rond', het programma waarin we wetenschappelijke doorbraken bespreken. Bij ons te gast is Baron van Münchhausen, de eerste mens die op de maan is geweest. Baron, vertelt u eens hoe dat in zijn werk ging.

MÜNCHHAUSEN 4

Het begon met een paar bijen.

PRESENTATOR

Bijen?

MÜNCHHAUSEN 4 Ja. Ik was in Turkije gevangengenomen door de vijand, en als straf moest ik voor de bijen van de sultan zorgen.

PRESENTATOR U had het slechter kunnen treffen.

MÜNCHHAUSEN 4 Zeker. Maar het was hard werken, want ik moest de hele kudde bijen 's ochtends naar de geurige weiden van de sultan jagen, en 's avonds weer terug naar hun korven brengen.

PRESENTATOR Kudde?

MÜNCHHAUSEN 4 Maar op een avond miste ik een bij. Ik ging op zoek, en zag dat hij werd aangevallen door twee sterke beren. Ik moest helpen, maar ik had niets anders bij me dan een zilveren bijl. Ik gooide de bijl met een enorme zwaai, en het lukte de beren te verjagen. Maar de zwaai was zo sterk geweest, dat de bijl op de maan terecht was gekomen.

PRESENTATOR Op de maan?

MÜNCHHAUSEN 4 Precies, en nergens een ladder te bekennen! Gelukkig herinnerde ik me op dat moment dat er een Turkse blauwe boon bestond, die heel snel en hoog groeit. Ik plantte dus zo'n boon, en ik zorgde daar een paar dagen heel goed voor. De ranken schoten omhoog, en al snel kwam er eentje zo ver als de maan.

PRESENTATOR Dat doet me denken aan...

MÜNCHHAUSEN 4 Ik klom dus kalmpjes omhoog, en ging op zoek naar mijn zilveren bijl. Dat was nog best lastig, want alles op de maan blinkt en glittert. Uiteindelijk vond ik hem, in een hoopje stro van een ongelofelijke lengte.

PRESENTATOR Stro?

MÜNCHHAUSEN 4 Nu wilde ik weer terugkeren naar de aarde, maar o jee: de zon had intussen mijn bonenplant zo uitgedroogd, dat het onverantwoord was om zo weer naar beneden te klimmen. Wat moest ik doen? Ik besloot van het stro een stevig touw te vlechten. Dat maakt ik vast aan een scherp uitsteeksel in een krater, pakte mijn bijl, en liet me naar beneden zakken.

PRESENTATOR Maar nog even terug naar...

MÜNCHHAUSEN 4 Toen ik aan het eind van het touw gekomen was, hakte ik het stuk boven me af en knoopte dat weer snel vast aan de onderkant van het touw. Dat bleef ik herhalen, en zo kwam al snel het landhuis van de sultan in zicht.

PRESENTATOR Eind goed al goed.

MÜNCHHAUSEN 4 Nou nee, want het touw was er door al dat hakken niet beter op geworden. Op een gegeven moment brak het af, waardoor ik nog een paar kilometer naar beneden viel. Door de zwaarte van mijn lichaam en de grote hoogte, maakte ik een enorm gat in de aarde van meer dan 15 meter diep. Toen ik bijkwam, wist ik eerst niet hoe ik eruit moest komen. Ik krabde met mijn stevige nagels een soort trap, en kwam zo weer omhoog.

PRESENTATOR Dan de vraag die op ieders lippen brandt: is er een mannetje op de maan?

MÜNCHHAUSEN 4 *verbaasd* Gelooft u daarin?

V.

In de herberg. Een grote menigte heeft zich verzameld bij het vuur. De AMBTENAAR komt binnen.

AMBTENAAR Is hij er niet?

LÜGENREICH Nee, al een paar weken niet meer.

BARON MÜNCHHAUSEN Hou je mond! Jij bestaat niet! Niets hier is echt. Het is allemaal verzonnen. Al die verhalen, ze kloppen niet. Ze komen allemaal uit dit boek. *Houdt een boek met de verhalen van Baron van Münchhausen omhoog.*

MÜNCHHAUSEN 1 Ik kan u verzekeren dat ik besta. En u ook.

BARON MÜNCHHAUSEN Ja... je bestaat ook wel. Maar niet zó. Net als mijn verhalen. Ik heb ze wel verteld, maar niet zó. Ze komen allemaal uit dit boek, wat iemand heeft geschreven. Iemand heeft mijn verhalen gestolen, ze uitgebreid en verdraaid en verminkt en ze gepubliceerd in een boek.

DORPELING 3 O, dus wij bestaan niet?

DORPELING 4 En al die verhalen zijn leugens?

BARON MÜNCHHAUSEN Ja... nee... niet echt. Niet zo... anders.

MÜNCHHAUSEN Wel of niet?

AMBTENAAR Ik vond dat van dat paard op die kerktoren ook al heel sterk.

DORPELING 3 In één keer raak, ja hoor.

DORPELING 4 Hoe heette die stad in Turkije precies?

DORPELING 3 Welk regiment?

LÜGENREICH Ik snap er niks meer van. Wie is nou wie en welk verhaal is waar, en zijn wij nou allemaal echt of niet?

MÜNCHHAUSEN 1 *wijst naar BARON MÜNCHHAUSEN.* Het is hoe dan ook allemaal zijn schuld: de... de Leugenbaron.

Allen beginnen 'Leugenbaron' te scanderen. Dit ontvouwt zich tot een kaleidoscopische dans, waarbij alle acteurs in elk geval dezelfde Münchhausen-hoed ophebben. BARON MÜNCHHAUSEN is, tegen zijn wil, het middelpunt van de dans.

BARON MÜNCHHAUSEN Ik? Een Leugenbaron? Dit is het ergste wat me ooit is overkomen. Ik moet op zoek naar... bah... de waarheid. Wat krijg ik daar een droge keel van!

Deze tekst is auteursrechtelijk beschermd en mag niet worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van fotokopie, scan of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende. Neem contact op met Stichting Bredero als u deze tekst wilt gebruiken, info@stichtingbredero.nl ©janjoostaten@hotmail.com

BÜRGER Door mij? Dat zal wel meevallen hè, Leugenbaron. Zo'n verhaal over een staak die razendsnel de lucht in groeit, waar hadden we dat nog meer gehoord? En zo'n verhaal over een man die met een stel eenden door de lucht vliegt, dat is ook een bekend sprookje.

BARON MÜNCHHAUSEN Nou goed, ik geef toe dat ik hier en daar me misschien lichtelijk op een tweede bron heb gebaseerd. Maar dat neemt niet weg dat u mijn verhalen heeft verteld, zonder mijn toestemming! En u bent zo dom geweest om in de titel van uw boek die verhalen aan mij toe te schrijven.
Dus: I'll see you in court!

BÜRGER Ah, Engels, houdt u ook zo van die taal? Sterker nog, ik vertaal heel veel vanuit het Engels naar het Duits. Bijvoorbeeld uw verhalen.

BARON MÜNCHHAUSEN Bent u volslagen gek geworden? Alles wat ik vertel is honderd procent Duits.

BÜRGER Dat is opmerkelijk, want het boek waarop ik me heb gebaseerd, is door een anonieme Engelse auteur geschreven.

BARON MÜNCHHAUSEN Engels....

VII.

We zien RASPE met een schop en een karretje. Hij is duidelijk iets in de bodem aan het stoppen. In de struiken verborgen zit MIES BOUWMAN.

MIES BOUWMAN

fluisterend Goedenavond allemaal. Mijn naam is Mies Bouwman, en we zijn helemaal naar Schotland afgereisd om de bekende jurist, geoloog, filoloog kunsthistoricus en avonturier, Rudolph Erich Raspe, te overvallen. En dan ga ik hem vragen of hij met mij mee wil naar Hilversum voor een opname van 'In de Hoofdrol', het televisieprogramma waarin we iemand een hele avond vertellen wat hij of zij heeft meegemaakt in het leven. Spannend hè. Daar gaat 'ie.

Mies springt uit de struiken.

Hallo Rudolph, wat ben je aan het doen?

RASPE

schrikt Niks!

MIES BOUWMAN

Ben je lekker bodemonderzoek aan het doen?

RASPE

Helemaal niet, ik ben... aan het tuinieren.

MIES BOUWMAN

O wat super interessant. Wat ik je eigenlijk wilde vragen, en wat wij allemaal nou zou leuk zouden vinden, is als jij vanavond bij mij in de hoofdrol zou willen zitten. Zou je dat willen?

RASPE

Eh...

MIES BOUWMAN

Zou je dat willen? Zou je dat willen?

RASPE

Ik... de hoofdrol? Nou, dat lijkt me eindelijk wel eens een keertje verdiend.

MIES BOUWMAN

Pak mijn arm!

MIES BOUWMAN trekt RASPE mee. Ze komen aan in de studio. Showmuziek.

MIES BOUWMAN

Vanavond bij mij In de Hoofdrol: Rudolph Erich Raspe!

MIES BOUWMAN duwt RASPE in een stoel.

MIES BOUWMAN

Ja Rudolph, daar zit je dan. En we beginnen gewoon bij het begin. Hier is je babyfoto.

MIES BOUWMAN Volgens mij hebben wij toevallig op beeld dat Rudolph onderzoek doet op die locatie!

AGNUS MCMANUS Echt! Laat zien.

RASPE Nee!

AGNUS MCMANUS Why not?

RASPE Eh... zo'n bijzondere vondst... moet je in het echt zien. Televisie, dat vertekent het beeld toch altijd.

AGNUS MCMANUS Rudolph, ik ben zo trots op je, I could knuffel you and squash you like a delicious bowl of haggis!

RASPE Haha, volgende gast!

MIES BOUWMAN Oooo, de volgende gast! Die is echt bijzonder. Iemand die jou al héél lang kent en met wie je een bijzondere band hebt opgebouwd... een vriend voor het leven... De Leugenbaron van Münchhausen!

Showmuziek, BARON MÜNCHHAUSEN komt op. RASPE kijkt blij verrast.

RASPE Baron!

BARON MÜNCHHAUSEN Rudolph!

MIES BOUWMAN O wat een heerlijk moment dit. Baron, u heeft iets heel speciaals voorbereid voor Rudolph, nietwaar?

BARON MÜNCHHAUSEN Dat klopt Mies. Een verhaal.

MIES BOUWMAN Maar dit keer iets dat echt waar is, toch Baron?

BARON MÜNCHHAUSEN Oordeel zelf, Mies.

MIES BOUWMAN Spannend!

BARON MÜNCHHAUSEN

Men kent mij als De Leugenbaron. En de reden dat iedereen me zo noemt, is de publicatie van een boek in Duitsland waarin al mijn verhalen staan. Dat boek heb ik zelf niet geschreven, maar de verhalen die erin staan, heb ik inderdaad op mijn eigen manier verteld. Voordat het boek verscheen, stonden enkele van mijn vertelsels in een tijdschrift. Ook niet door mij geschreven, maar de verhalen staan er wel zo dat het lijkt alsof iemand mijn woorden heeft overgenomen en daarna nog eens dunnetjes heeft aangedikt.

Nu blijkt dat het Duitse boek een vertaling is van een boek dat in het Engels is geschreven. Ik ben er maar even vanuit gegaan dat zowel het artikel in het tijdschrift als het boek gemaakt is door iemand uit mijn nabije omgeving, die mijn verhalen uit mijn eigen mond heeft gehoord en daardoor 'geïnspireerd' werd. Kortom: degene die mijn verhalen heeft misbruikt, is iemand die ik ken en die banden heeft met Engeland. Dat kan maar één iemand zijn.

MIES BOUWMAN

Spannend!

RASPE

Wat doe jij nou? Ben jij boos op mij?

BARON MÜNCHHAUSEN

Ik dacht dat we vrienden waren.

RASPE

Ik ben je vriend.

BARON MÜNCHHAUSEN

Je hebt mijn verhalen gestolen.

RASPE

Helemaal niet.

BARON MÜNCHHAUSEN

Dus jij bent niet degene die dat boek heeft geschreven? Dat boek, waardoor iedereen me 'De Leugenbaron' ging noemen?

RASPE Dus die verhalen van jou zijn waar?

BARON MÜNCHHAUSEN Hè, verpest het nou niet.

RASPE Nou?

BARON MÜNCHHAUSEN Ze.. zijn niet waar.

RASPE En ook al waren ze waar, dan nog heb jij ze gestolen! Ik heb het eens even nagezocht, en minstens de helft van jouw 'wonderbaarlijke avonturen' zijn gebaseerd op oude sprookjes. En dàt is het eerlijke verhaal.

BARON MÜNCHHAUSEN Een kleine toevoeging, hier en daar.

RASPE Wat is je probleem nou precies?

Jij bent beroemd.

Je liegt iedereen voor, en ze vinden het geweldig.

Iedereen is er nog.

Terwijl alles hier bedrog is. Alles.

Jij. En hij. En zij.

Deze hele plek. Alles om ons heen...

BARON MÜNCHHAUSEN Stop. Dat zijn allemaal léuke leugens! Verhalen waar je blij van wordt. Jij doet mensen pijn.

RASPE Dat is laster en smaad en ik eis dat je dat terugneemt.

BARON MÜNCHHAUSEN Ik wil je graag een verhaal voorlezen uit je eigen boek, Rudolph. Een van de laatste verhalen.

Baron von Münchhausen leefde met zijn vrouw menig jaar gelukkig en tevreden op zijn landgoed in Bodenwerder. Ja, het geluk van het gezin scheen volkomen te zijn, want ze kregen en vrolijke, brave zoon. Hij was slank als een den, slim en ijverig, en groeide als een bonenstaak.

Hij leek geboren om later soldaat te worden. Het meest hield hij van uniformen en geweren. Exerceren kon de jongen al op zijn zesde, zo prachtig als menig onderofficier op z'n veertigste nog niet kan.

Zo groeide de kleine baron von Münchhausen op tot zijn dertiende jaar. Tegen die tijd moest zijn moeder, wegens familiezaken, een tijdje weg. De vader bleef met de jongen achter.

De vader had enige wilde ganzen, die iedere morgen in zijn tuin op het grasveld neerstreken. Ze werden al een tijdje goed gevoerd en waren tam geworden. Hoe schuw de dieren in het begin ook waren, vrolijk vlogen ze gaandeweg om de baron heen, zodra ze hem zagen aankomen. Ze snaterden vol plezier aan zijn voeten. Ook lieten ze zich na enige weken zowel door de baron als zijn zoon aaien, en hun zoon vloog zelfs vaak op hun rug door de tuin.

Op een ochtend, toen vader en zoon de ganzen weer eten gaven en de jongen op een van de dieren was gaan zitten, vlogen ze allemaal tegelijk op. Maar dit keer maakten ze geen rondje om de tuin. Ze stegen razendsnel omhoog, terwijl de vader handenwringend in de tuin stond.

Toen zijn vrouw van de reis terugkwam, stierf zij bijna van verdriet en een half jaar later verloor Baron von Münchhausen haar ook. Hij bleef moederziel alleen in de wereld achter. In zijn wereld waar alle bloemen heerlijk geurden en duizenden nachtegalen zongen.

En nu is mijn vraag, Rudolph. Heb ik een zoon?

RASPE

zachtjes Nee.

BARON MÜNCHHAUSEN

En had ik liever dan wat ook een zoon, of een dochter, willen hebben?

RASPE Ja.

BARON MÜNCHHAUSEN En wist jij dat?

RASPE Ik heb het niet geschreven.

BARON MÜNCHHAUSEN Pardon?

RASPE Dat stukje. Dat heb ik niet geschreven. Denk ik.

BARON MÜNCHHAUSEN Denk je?

RASPE Ze gingen ermee aan de haal. Engelse uitgevers. Met mijn boek. Ik schreef een boek, met jouw verhalen erin. En ze vonden het zo geweldig dat iedereen het maar bleef kopiëren en aandikken en veranderen. En toen sprong het ook nog over naar Duitsland. Er gebeurde zo veel dat ik niet eens meer weet wat ik zelf heb geschreven en wat niet. Ik weet niet meer wat ik gedaan heb en wat niet. Ik weet niet meer wat echt is en wat niet.

BARON MÜNCHHAUSEN Voordat je het weet, ben je een Leugenbaron.

RASPE Vergeef me.

BARON MÜNCHHAUSEN Vertel een sterk verhaal. Of desnoods een leugen, maar alleen als 'ie leuk is voor iemand anders.

RASPE Een leuke leugen.

BARON MÜNCHHAUSEN Kijk, zó.

VIII.

We zijn terug in herberg 'De Klok'. HASSEN-KESSEL, de EX-VROUW en MIES BOUWMAN zitten Er, ook BARON MÜNCHHAUSEN, RASPE en overige gasten zijn aanwezig.

BARON MÜNCHHAUSEN ... en zo kwam het, geachte landgraaf Hessen-Kassel, dat de edelstenen die mijn dappere vriend Rudolph Erich Raspe met gevaar voor eigen leven uit uw kabinet had

Deze tekst is auteursrechtelijk beschermd en mag niet worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van fotokopie, scan of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende. Neem contact op met Stichting Bredero als u deze tekst wilt gebruiken, info@stichtingbredero.nl ©janjoostaten@hotmail.com 35

gepakt en waarvan hij de kosten dankzij de verkoop van een boek nu prima kan terugbetalen, zich nu bevonden tussen de tanden van dat enorme beest, dat uw kasteel aanviel. De scherpe randjes van de diamanten sneden echter zó diep in zijn tandvlees, dat het monster rechtsomkeert maakte! Met een laatste uithaal van zijn enorme klauw, wist hij arme Rudolph nog echter zó hoog in de lucht te zwiepen, dat de arme man helemaal op Venus terechtkwam. Och, lieve mevrouw Raspe, wat miste hij u! Het liefste was hij meteen naar u gekomen, veilig thuis, maar hoe! Zonder enig gereedschap op zak was er geen enkele manier om te ontsnappen van die vreselijke planeet. O, wat klaagde hij, en wat had hij een honger! Zo'n honger zelfs, dat zijn maag er verschrikkelijk van rommelde. Maar als er iets is wat je niet moet doen op een vulkanische planeet, is rommelen. Want dan gaan de andere vulkanen je nadoen, en dat is ook precies wat er gebeurde. Rudolph, die op de mond van zo'n vulkaan bleek te zitten, werd opeens met een verschrikkelijke kracht omhoog gespuwd... dóór de stratosfeer schoot hij, maar dankzij de pandjes van zijn jas en de kleine pufjes uit zijn billen kon hij een beetje sturen, waardoor hij precies weer op onze eigen Aarde terechtkwam! Alleen, o wee, niet in het juiste land. In Engeland bleek hij aangekomen, en dat zonder geld op zak! Er zat niets anders op dan eerst de taal te leren en op zoek te gaan naar werk om genoeg geld te verdienen voor de overtocht, voordat hij u weer in zijn armen kon sluiten. De arme, man, wat een doorzetter is het toch! Wat een geluk dat Mies hem vond, en hem op kosten van Hilversum kon meenemen naar het vasteland, waar u weer met hem werd herenigd.

LÜGENREICH

Maar dat is toch klinkklare...

EX-VROUW

Ssst! Bravo, goed verteld!

Allen applaudisseren en lachen.

BARON MÜNCHHAUSEN Tot de volgende keer weer, dames en heren! *Neemt Raspe terzijde.* Zeg, kon die Schotse werkgever van jou niet?

RASPE Nee, die wilde zo snel mogelijk naar die vindplaats.

BARON MÜNCHHAUSEN Wat heb je eigenlijk bij hem in de grond gestopt?

RASPE Pyriet. Dat lijkt erg op goud, maar het is niks waard.

BARON MÜNCHHAUSEN Dan kun je maar beter iets héél leuks verzinnen om dat weer recht te zetten.

RASPE Kun jij dat niet doen?

MÜNCHHAUSEN Ik ben voor héél even klaar met vertellen.

RASPE Ik zal iets verzinnen. Hoewel ik wel nooit zo goed zal worden in het vertellen van verhalen als jij. Het lijkt me prachtig, om allemaal mensen om je heen te hebben die zo aan je lippen hangen.

MÜNCHHAUSEN Rudolph... dat verhaal, van Sheherazade, over die koopman en die geest... hoe ging dat eigenlijk verder?

RASPE Weet je dat niet?

Alle aanwezigen joelen en roepen 'Vertellen, vertellen!'.

RASPE Verhalenjunkies.

DOEK